

Bent B. Kristiansen,
Inatsisartuni ilaasortaq
/Maani

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 199 qalerallinniarnermut tunngasumut akissut

Inatsisartut suleriaasissaanni § 37-mi imm. 1 naapertorlugu apeqqutinik Naalakkersuisunut qalerallinniarnermut tunngasunik apeqqutinik nassiussaqaarsimavutit. Apeqqutitit uanga suliaasaqarfisannut akisassanngortinneqarsimapput.

Pinngortitaleriffik apeqqutinut 1-miit 5-mut akissuteqaasioqqullugu qinnuvigigakku, akissutai isaasalerlugit ilannguppakka. Malugineqassaaq, isummat Pinngortitaleriffiup akissutaaniissinnaasut uangalu nammineq isummakka naapertuutinnngissinnaammata.

1. Diskobugt-imi qaleraleqassuseq navianartorsiortut nalilerneqarsinnaava?

"Biologit 2010-miilli siunnersuisarneranni erseqqissaatigineqartarsimavoq qalerallinniarnerup qaleraleeqqanik nutaanik takkussuuttunik tunngaveqariartuinnarnera takussutissartaqartoq aammalu qaleraleqassuseq pitsaanerpaamik illersorneqarsinnaasumillu iluaqutigineqanngitsut nalilerneqartarluni. Ilanngullugu erseqqissaatigineqarpoq peqassuseq siornatigumut sanilliullugu apparisimammat, aammalu qaleraleqassuseq ukiuni arlalissuarni ikiliartorfilluni ammuinnaq ingerlasimasooq. Paasissutissat 2015-imeersut tunngavigalugit biologit qalerallinnut tunngatillugu 2017-2018-imut siunnersuineranni qalerallitassiissutigineqarsinnaasut innersuussutigineqartut 6.400 tonsinut (8.000 tonsimiit) appaavigineqarput. Paasissutissat kingusinnerusukkut pissarsiarineqartut (2016-imi 2017-imilu) qaleraleqassutsip pitsaanngitsumik ingerla-neranik takussutissiillutik uppersaapput. Aalisarneq, uumassusilerinertaa aamma siunnersuineq pillugit ilanngussat 1+2 takukkit.

Pinngortitaleriffimmeersut misissuisarnerminni paasisarisartagaat assigalugit qalerallinniat piasarisartagaat milliartorsimapput (Ilulissani 2012 aamma 2017 isumasioqatigiinneq, Royal Greenlandip aviisimi ilanngussat 2015-imi saqqumiussaa). Pinngortitaleriffimmeersut isumaqarput Qeqertarsuup Tunuani qaleraleqassuseq appariaateqarsimasooq, tassami qalerallit tulaanneqartartut agguaqatigiissillugu angissusiat atasuinnarmik milliartorsimapput aammalu qalerallit tulaanneqartartut angisoortakinnerulersimallutik. Tulaanneqartartut ullumikkut agguaqatigiissillugu 52-54 cm-inik takissuseqarput; tassa 2001 sioqqullugu tulaanneqartartunit agguaqatigiissillugu 60-62 cm-inik takissuseqartunit milleriarsimallutik. Tassa imaappoq ullumikkut tulaanneqartartut marloriaammik amerlassuseqartariaqassapput, taamanikkut tulaanneqartartut amerlassusiannut nallersuunniassappata. Taamatut qaleraleqassutsip apparartorneranut takussutissaasut biologit misissuisarnerini (qalut aammalu qassutit atorlugit misissuisarnerni) aammalu aalisarnermit nalunaarsuutini erseqqipputtaaq.

Ulloq: 29-08-2017
Suliap nomua: 2017 - 18828
Akt nomu: 5989549

Postboks 269
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 63 55
E-mail: apri@naanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Pinngortitaleriffimmeersut isumaqarput taamatut qalerallitarineqartartut allannguuteqarnerinut aalisarneqarnerannik peqquteqarnerpaajusoq. Pinngortitaleriffimmeersut innersuussutigaaq qalerallitassissutigineqartartut biologit siunnersuinerminni innersuussutigisaannut nalimmassarneqartariaqartut, tassa ukiormannamiit 6.400 tonsinut inissillugit. Pissutsimmi maannatut ingerlaannassappata qalerallinniarnerup ukialunnguit ingerlanerinnaanni qaleraleeqqanik nutaanik takkussuuttunik toqqammaveqarnerulernissaa naatsorsuutigineqarsinnaammat. Qalerallip arriitsumik alliarortarnera pissutigalugu peqassutsip pissarsissutiginerpaaffigileqqinnissaanut ukiut qulikkaarit arlallit ingerlasinnaapput.”

2. Diskobugt-imi qalerallit tulaassorneqartut annikissusaat sumik tunngaveqartinneqarpa?

“Qeqertarsuup Tunuani januar 2017-imiit augustip qiteqqunnerata tungaanut qalerallit 3.700 tonsit tulaanneqarput, tassa siornamut sanilliullugit (7.050 tonsit siorna taamaalinerani tulaanneqarsimallutik) affaanarisaasa missingi tulaanneqarsimallutik. Ikileriaateqarsimaneranut peqassutsip appariaateqarsimaneranik nassuiaatissaqarsinnaavoq, tamatumalu kingunerisaanik qalerallinniarartut sumiiffinni allani aalisartalersimasinnaapput immaqalu aamma aalisakkanik allanik aalisartalersimasinnaallutik. Tamakkuli maannaagallartoq uppersarsillugit ilisimaneqanngillat, aatsaallu ukiup naajartornerani aalisarnermit nalunaarsuutit kiisalu tunisinermit paasissutissaatit misissuiffigineqarsimalereeriarpata ilisimaneqalerumaarlutik.”

3. Immartatsinni nerisareqatigiit akornanni qalerallit saarullillu imminnut nerisarisuuppat?

“Qalerallit saarullillu nerisassanik assigiinnik nerisaqarsinnaapput, kisianni aalisakkat taakkua assigiinngitsut marluk nerisarisartakkamikkut unammisinnaanerit uppersarsarneqarsimangilaq (Kalaallit Nunaanni allamiluunniit). Aalisakkat assigiinngitsut taakkua marluk imminnut annertuumik nerisarinersut Pinngortitaleriffimmit ilisimasaqarfigineqanngilaq.”

4. Diskobugt-imi imartaq qaleraleqarfik kissakkiartorpa?

“Biologit Qeqertarsuup Tunuani misissuisarnerini tamaani sumiiffiup qiterpasissuani immap kissassusianik 1997-imiilli uuttortaasarnerminni allannguutinik maluginiagaqanngillat, tamaani imaq allannguuteqartarani 2-3 gradinik kissassuseqarmat.”

5. Diskobugt-imi saarullit amerliartornerat qaleraleqassutsimut innarliisinnaava?

“Apeqqummi 3-mi akissut naapertorlugu, Pinngortitaleriffiup nalilerpaa, Qeqertarsuup Tunuani saarullit amerliartornerisa qaleraleqassutsip allannguuteqarsimaneranut nassuiaataasinnaangitsaq.”

Eqikkaaneq: Qaleraleqassuseq maannakkut 2000-p siornanut naleqqiullugu appasinneruvoq. Allannguutit 2017-imi tulaassatigut takuneqarsinnaasut, ilaatigut qaleraleqassutsip apparisimaneranik nassuiaatissartaqarsinnaapput. 2017-imi tulaattakkat ikinnerunerat ima isumaqartigaaq, qalerallitassissutaasimasut biologit innersuussutigisimasaannut 6.400 tonsinut piaarnepaanik nalimmassarneqarnissaat Pinngortitaleriffimmit innersuussutigineqarpoq, kiisalu aqutsinermi pilersaarusionsuortoqarnissaa tassani qaleraleqassutsip siunissamittaaq

ajunnginnerpaamik iluaqutigineqarnissaa qulakkeerniarlugu iliuusissat aalajangersaavigineqassallutik (imaluunniit iluaqutiginninneq pillugu anguniakkat kissaatigineqartut aalajangersarneqassallutik). Peqatigitillugu isumaqarpugut pilersaarut taamaattoq qaleralinniarnep pitsaannerusumik paasisaqarfiginerunissaanut ilapittuutaassasoq – aamma sinerissap qanittuani allani qaleralinniarnermut tunngassuteqartut eqqarsaatigalugit (ingammik UMK-mi UPV-milu)."

6. Aalisarfik 47-mi pissutsit taamaakkallarneranni 47-mi aalisarsinnaanermik akuersissutillit 46-mut aalisarsinnaanerannik Naalakkersuisut ammaassingallarsinnaanermut periarfissarsiuussilersaanngilaat?

Namminersorlutik oqartussat nalunaarutaanni nr. 8-mi 8. aprilimeersoq 2017 aalisarsinnaanermut akuersissutit aamma pisassiissutit naapertorlugu angallatit 6 meterinik takinerusut, sinerissamut qanittumi aalisartut 46-mi imaluunniit 47-mi aalisarsinnaapput. Malugalugu aqutsiveqarfimmi 47-mi pisassiissutinik aatsaat pigisaqaraanni, tassani aalisartoqarsinnaavoq. Umiatsiaararsortunut periarfissaq atuutinngilaq, aqutsiveqarfimmut taamaallaat ataatsimut akuersissummik pigisaqartoqarsinnaammat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Karl-Kristian Kruse
Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq

Ilanngussaq 1: Aalisarnej pillugu pissutsit ataatsimut isigalugit
Ilanngussaq 2: Biologit siunnersuisarneranni pissutsit ataatsimut isigalugit

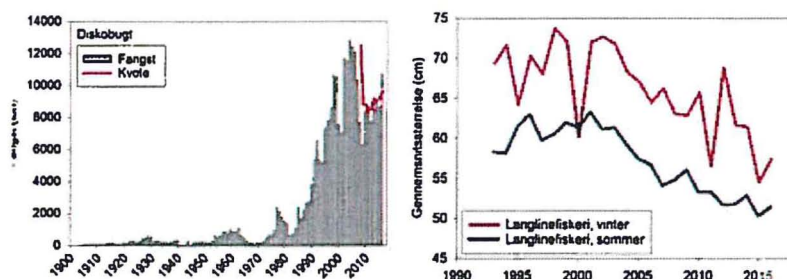
Ilannussaq 1

Aalisarneq pillugu pissutsit ataatsimut isigalugit:

1. Sinerissap qanittuani aalisarneq 2008-miilli pisassiissuteqartarnertigut ingerlanneqarpoq (ukioq taanna aalisarnermit nalunaarsuutit atortinneqalerput).
2. 2010-miit 2015-imut: pisarineqartut tamakkerlutik pisassiissutit aalajangersarneqarsimasut amerlaqatigiinnangajappaat (2012-imi pisarineqartut pisassiissutinit 10%-it missaannik ikinnerupput). Tabel 1 takuuk.
3. 2016-imi: pisassiissutit biologit siunnersuinerannit 17%-imik qaffasinnerutinneqarput, pisallu tamakkerlutik pisassiissutinit 11%-imik qaffasinnerullutik. Tabel 1 takuuk.
4. 2011-miit 2016-imut: pisassiissutit biologit siunnersuinerannut naleqqiullugit 11-17 %-inik qaffasinnerupput.
5. 2017-imi pisassiissutit biologit siunnersuinerannit 30%-imik qaffasinnerupput.
6. 2016-imi Qeqertarsuup Tunuani pisat tamakkerlugit 10.733 tonsiupput (sumiiffiit pisassiis-suteqarfigineqartut + sumiiffiit pisassiissuteqarfigineqanngitsut).
7. Pisarineqartut 2017-imi januaarimiit aggustimut (3.688 tons) 2016-imi pisanut (7.044 tons) naleqqiullugit affaannangungajassimapput.
8. Qalerallit agguaqatigiissillugit angissusiat 2001 sioqqullugu 60-62 centimeter akornanniittarsimavoq, kingornagullu takissutsinut 52-54 centimeterinut appariaateqarsimavoq. Aalisakkat agguaqatigiissillugu angissusiat appariaaraangat, tamanna aalisarnerup sakkortuallaamik ingerlanneqarneranut ersiutaasarpoq. Tamanna tigussaasumik paasiuminarsarniassagaanni pisarineqartut amerlassusiat 3,5-4,5 mio. qaleralinniit 2016-imi 6 mio.-nit amerlanerusunik qaleralinnik pisaqartoqartariaqartassa (Fig. 2).

Tabel 1 Pisasartut, pisassiissutigineqartartut kiisalu biologit pisassiissutigineqarsinnaasutut innersuussutigisartagaat.

Disko Bugt							
Ar	Totale fangster	Fastsat Kvote	Rådgivn.	Fangster/kvote (t)	Fangster/kvote (%)	Kvota/råd givn.(%)	Kvotefri Omr.Dis (t)
2008	7 700	12.500	effort begr	-4 800	-62%		
2009	6.321	8.800	8.800	-2.479	-39%	0%	
2010	8.458	8.800	8.800	-342	-4%	0%	
2011	8.487	8.500	8.000	-13	0%	6%	
2012	7.755	8.500	8.000	-745	-10%	6%	
2013	9.073	9.200	8.000	-127	-1%	13%	
2014	9.177	9.000	8.000	177	2%	11%	
2015	8.674	9.200	8.000	-526	-6%	13%	1 146
2016	10.773	9.600	8.000	1 173	11%	17%	1 794
2017		9.200	6.400			30%	

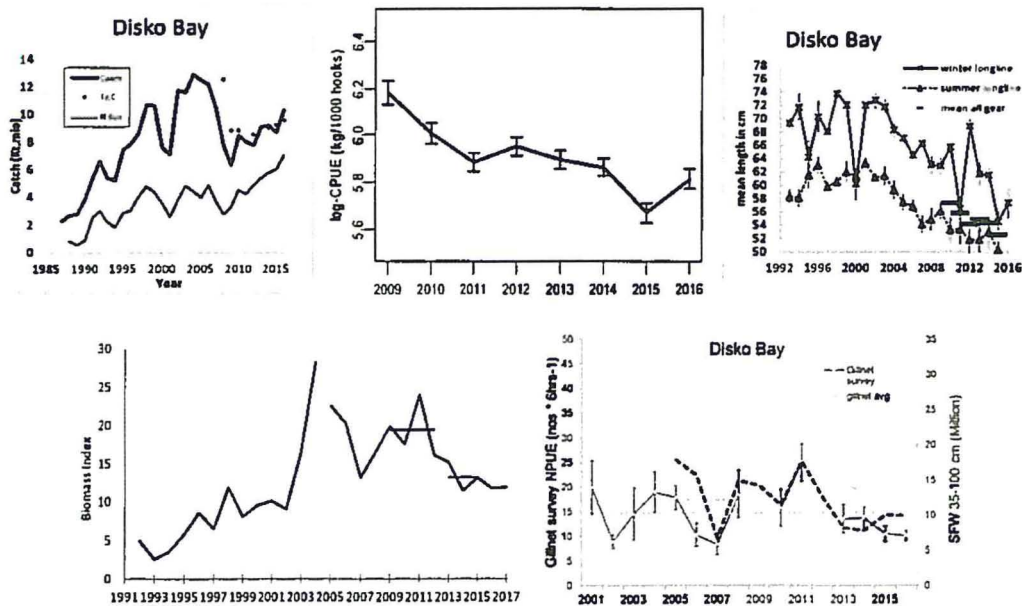

Figur 1 Qeqertarsuup Tunuani 1904-2016 pisaasartut (saamimmi) pisassiissutigineqartartullu aamma 1992-2016 qaleralinniarnermi qalerallit agguaqatigiissillugu angissusiat (talerpimmi).

Biologit siunnersuisarneranni pissutsit ataatsimut isigalugit

1. Biologit Qeqertarsuup Tunuanut tunngatillugu 2017-2018-imut siunnersuinerat tassaavoq, pisat 6.400 tonsit sipportariaqanngikkaluaaraat (2011-miit 2016-imut 8.000 tonsinik appariarneq). Aalisarnermit biologillu misissuisarnerinit paasissutissat takutippaat qaleraleqassuseq appariartuinnavissoq.
2. Biologit siunnersuisarnerminni toqqammavigisarpaat kangerlunni qaleraleqassuseq qaleraleqqanik Davis Strædimeersunit pilersugaammat, taamaattumillu kangerlunni qaleralinniarneq Davis Strædimeersunit pilersorneqarnermit aammalu tamaani aalisarneqarnerannit aqunneqarmallusooq. Kangerlunni qaleralinniarneq isiginiaarneqarsinnaavoq ileqqaagaqarfittullusooq, taakkunannga "erniat" tassaasinnaallutik qaleraleqqat ukioqatigiiaat amerlasoorpassut.
3. Qaleralinniarnermit biologillu misissuisarnerinit paasissutissat takutippaat sumiiffimmi pineqartumi peqassuseq suli appariartortoq. Qaleralinniarnerup takutippaa qalerallit agguaqatigiissillugu angissusiat appariartortoq. Biologit 2005-imiit qalut atorlugit misissuisarnerisa takutippaat peqassuseq appariartuinnavissimasoq, 2013-imilu agguaqatigiissitsinermit appasinnerusumilluni. Taamatuttaaq biologit qassusersortutik misissuisarnerat naapertorlugu ukiut sisamat kingulliit 2001-imiit 2016-imut (Fig. 3 talerperleq) peqassutsimik agguaqatigiissitsinermit appasinnerusumik inissimasoqartoq takuneqarsinnaavoq. Paasissutissat taakku ataatsimut katillugit 2015-16-imi siunnersuinermit, pisassiissutigineqarsinnaasutut innersuussutigineqartuniit 8.000 tonsiniit, 2017-18-imi 6.400 tonsinut appaasoqartariaqaraluarneranik innersuussuteqarnermut tunngaviupput.

Figur 2 Saamerleq: Qeqertarsuup Tunuani 1987-imiit 2016-imut pisaasartut (qaleralinniarnermi pisassiissuteqartarneq 2008-mi atuutilerpoq). Takutitassiami pisaasartut, pisassiissutit aalajangersarneqarsimasut aamma aalisakkat pisarineqartut amerlassusiat. Qiterleq: Aalisarnermit nalunaarsuuti naapertorlugit pisarineqartut. Talerpilleq: Ningittagarsonermi aasaanerani ukiuuneranilu kiisalu qalerallit tamarnik agguaqatigiissillugu angissusiat.

Figur 3 Kilisaat misissuut Pâmiut atorlugu Qeqertarsuup Tunuani qaleraleqasuseq oqimaassusinngorlugu (saamerlermi qalut nutaat 2005-imeersut). Takutitassiami talerpiatungaaniittumi 2001-imi qassutit atorlugit misissuinermi qalerallit amerlassusiat takuneqarsinnaavoq (+ ukiut ingerlanerini misissuisarnerit agguaqatigiissinnerat) aamma 2005-imi Pâmiut atorlugu misissuinerit naapertorlugit qalerallit amerlassusiat (+ ukiut ingerlanerini misissuisarnerit agguaqatigiissinnerat).